

**Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van
persoonsgegevens**

Advies wetgeving VTC nr. 2021/47 van 15 juni 2021

betreffende

tekst	voorstel van decreet
van	van het Vlaams Parlement
titel	tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat een verbod op de plaatsing of vervanging van een stookolieketel betreft
roepnaam	(Wijziging Energiedecreet stookolieketel)
datum	zoals bezorgd aan de VTC op 9 juni 2021

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna de "**VTC**");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna het "**e-govdecreet**"), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad Van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna de "**AVG**"), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna de "**WVG**");

Gelet op het verzoek om advies van 9 juni 2021 van mevrouw Liesbeth Homans, voorzitter van het Vlaams Parlement, ontvangen door de VTC op 9 juni 2021;

Brengt op 15 juni 2021 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De voorzitter van het Vlaams Parlement (hierna de "**Adviesvrager**") verzocht bij brief van 9 juni 2021 om het advies van de VTC over het voorstel van decreet *tot wijziging van het Energiedecreet van 9 mei 2009, wat een verbod op de plaatsing of vervanging van een stookolieketel betreft* (hierna het "**Ontwerp**").
2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. In het kader van haar beleid over het rationeel energiegebruik en de bevordering van de energieprestaties van gebouwen, kan de Vlaamse Regering het gebruik van bepaalde verwarmingsinstallaties, technische installaties en technische bouwsystemen verbieden of voorwaarden opleggen voor het gebruik ervan. Met het Ontwerp legt de decreetgever zelf **strikte voorwaarden voor stookolieketels op**, waardoor het gebruik ervan streng wordt gereguleerd. Het Vlaamse gewest zet op die manier in op de verduurzaming van gebouwen.
4. In zowel residentiële als niet-residentiële gebouwen waarvoor de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen met betrekking tot nieuwbouw of de ingrijpende energetische renovatie (IER) wordt aangevraagd vanaf 1 januari 2022, zal het daardoor **verboden zijn om nog een stookolieketel te plaatsen of te vervangen**. Ook in bestaande gebouwen zal het – ook als er niet-vergunningsplichtige werkzaamheden worden uitgevoerd – vanaf die datum niet langer mogelijk zijn om een stookolieketel door een andere stookolieketel te vervangen, tenzij er geen aardgasnet in de straat aanwezig is.
5. Voor de opvolging van de onderhoudsplicht en de verduurzaming van de verwarming van de gebouwen, wordt een rechtsgrond gecreëerd voor de **uitbouw van een databank over energiegebruik en energieproductie** met informatie over de hoofdverwarming per gebouw. De databank is eveneens nodig voor het handhaven van de voorwaarden met betrekking tot stookolieketels. Er worden immers ook **nieuwe sanctiemaatregelen** voorgesteld met betrekking tot het verbod tot de plaatsing of vervanging van een stookolieketel.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande toelichting

6. De VTC stelt bij het lezen van het Ontwerp vast dat de categorieën van personen, van wie de gegevens worden verzameld en uitgewisseld, niet specifiek werden opgesomd in het Ontwerp en dat de Vlaamse Regering zal bepalen welke gegevens in de databank worden bijgehouden, doorgestuurd en opgenomen (art. 6 van het Ontwerp).
7. In de Memorie van Toelichting wordt gesteld dat omwille van de nood tot rechtmatigheid van de verwerking van de gegevens uit de databank, het advies van de VTC wordt gevraagd. Gelet op haar bevoegdheid is de decreetgever zich bijgevolg bewust dat het hier gaat om de verwerking van persoonsgegevens. De VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp en de bestaande decreten in lijn liggen met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

2. Kwaliteit van de regelgevende grondslag

8. Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat – en dit ook voor de bestaande wet- en regelgeving – elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 AVG (en voor sommige verwerkingen artikel 10 AVG¹).
9. In de Memorie van Toelichting wordt uitdrukkelijk verwezen naar artikel 6, lid 1, e), AVG als rechtsgrond om de verwerking van persoonsgegevens uit de beoogde databank te rechtvaardigen. Het is op basis hiervan niet duidelijk voor de VTC of de specifieke rechtvaardigingsgrond bestaat in de noodzakelijkheid voor het vervullen van een taak van algemeen belang of een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag. Dit zou verder uitgewerkt moeten worden. Het komt de VTC echter voor dat de decreetgever hier een expliciete regeling heeft uitgewerkt voor de oprichting van een databank voor haar opbouw al een verwerking van gegevens inhoudt en waaraan bovendien heel wat verdere verwerkingen zijn gekoppeld rekening houdend met de verschillende onderscheiden doeleinden die in artikel 6 van het Ontwerp worden aangehaald. De VTC is bijgevolg van oordeel dat de rechtsgrond hier niet artikel 6, lid 1, e) AVG, maar wel artikel 6, lid 1, c) is.

¹ Wat ook de mogelijkheid van de verwerkingen ervan beperkt.

10. De VTC merkt op dat als artikel 6, lid 1, e) AVG van toepassing is, de betrokkene op basis van artikel 21.1, AVG diens recht van bezwaar kan laten gelden. Als het een uitgewerkte regeling van een specifieke (categorie van) geautomatiseerde verwerkingen betreft, is volgens de VTC ook de wettelijke verplichting (artikel 6, 1, c), AVG) in te roepen als rechtvaardigingsgrond. Dit lijkt het geval te zijn nu specifiek aan de databank een wettelijke basis wordt gegeven.
11. De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling².
12. De VTC onderlijnt in het bijzonder artikel 6.3 van de AVG dat – samen gelezen met artikel 8 van het EVRM en artikel 22 van de Grondwet- voorschrijft dat regelgeving die verwerkingen in de zin van artikel 6.1, punt c)³ of punt e)⁴ van de AVG omkadert, **in principe**⁵ minstens de volgende **essentiële elementen** van die verwerkingen zou moeten vermelden met het oog op de voorzienbaarheid van de norm en om een toetsing aan de AVG mogelijk te maken:
- het doel van de verwerking;
 - de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”)⁶;
 - de betrokkenen;
 - de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
 - de opslagperioden⁷;
 - de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n)⁸.
13. Gezien het op grond van het Ontwerp niet geheel duidelijk is welke persoonsgegevens zullen worden verwerkt, wijst de VTC erop dat er ook sprake kan zijn van een verwerking van persoonsgegevens zoals bedoeld artikel 10, AVG. De VTC vermoedt dit aangezien er persoonsgegevens zullen worden verwerkt die betrekking hebben op het volgen en handhaven van verplichtingen die aan gebouweigenaars, huurders en houders van een zakelijk recht worden opgelegd en op het opsporen en detecteren van fraude.
14. Bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 10 AVG behoeven strengere beveiligingsmaatregelen. De VTC wijst op de toepasselijkheid van artikel 10, §2, WVG dat aangeeft welke bijkomende veiligheidsmaatregelen moeten voorzien worden:

² Zie DEGRAVE, E., *"L'é-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle"*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v. (zie o.m. : EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000); Zie ook enkele arresten van het Grondwettelijk Hof: Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015 (p. 63), Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017 (p. 17) en Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018 (p. 26), Arrest nr. 2/2021 van 14 januari 2021, overw. B.22.1. e.v. Zie ook SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2019, 75-98, 111-116.

³ "c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust;"

⁴ "e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen;"

⁵ Wat de rechtvaardigingsgrond bedoeld onder e) betreft: elementen die al duidelijk (eventueel impliciet) blijken uit de bestaande wetgeving moeten niet per se herhaald worden. De VTC vindt het niettemin een goede praktijk om dat wel te doen, namelijk om een uniform kader te creëren waarop verschillende uitvoeringsbesluiten kunnen steunen. Bovendien maakt dit het veel gemakkelijker om de verwerkingen van persoonsgegevens te toetsen aan de AVG, zowel voor de toezichthouder als voor de betrokkenen. Er is dus een onderscheid te maken tussen de legaliteitstoets (wettelijke basis) en de conformiteitstoets aan de AVG.

⁶ Zie artikel 5.1.c), AVG.

⁷ Zie ook artikel 5.1.e), AVG.

⁸ Als er meerdere verantwoordelijken voor de verwerking zouden aangeduid worden, dient desgevallend ook rekening gehouden te worden met artikel 26 van de AVG, dat de verplichting oplegt om tussen gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken in een onderlinge contractuele regeling te voorzien waarin hun respectieve verantwoordelijkheden worden vastgelegd. Het dient in elk geval voor elke verwerking duidelijk te zijn welke actor(en) als verwerkingsverantwoordelijke(n) optreden.

- de categorieën van personen aanwijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
- de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming;
- ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.

3. Doelbinding

15. Persoonsgegevens moeten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt (artikel 5, 1, b), AVG).

16. De volgende **doeleinden voor de databank** worden in het Ontwerp vermeld (art. 6, §1, tweede lid van het Ontwerp):

De databank heeft de volgende doelstellingen (onderlijning VTC):

- “1° de voorbereiding van het Vlaamse energie- en klimaatbeleid ondersteunen, en dat beleid monitoren en evalueren;*
- 2° aan de rapporteringsvereisten inzake energie en klimaat voldoen die in de federale, gewestelijke en Europese regelgeving zijn opgenomen;*
- 3° de Vlaamse en Europese doelstellingen inzake energie- en klimaatbeleid volgen;*
- 4° data voor beleidsmatig wetenschappelijk onderzoek rond energie en klimaat aanleveren;*
- 5° data voor communicatie en sensibilisering ter beschikking stellen;*
- 6° informatievragen van derden over energie en klimaat beantwoorden;*
- 7° de evolutie van de verduurzaming van de verwarming van het gebouwenpark volgen;*
- 8° het volgen en handhaven van verplichtingen die aan gebouweigenaars, huurders en houders van een zakelijk recht worden opgelegd voor de verwarmingsinstallaties in het gebouw;*
- 9° fraude opsporen en detecteren;*
- 10° de evolutie van hernieuwbaar en niet-hernieuwbaar energiegebruik van het niet-residentiële gebouwenpark volgen;*
- 11° de evolutie van hernieuwbare energieproductie van het niet-residentiële gebouwenpark volgen;*
- 12° gegevens ter beschikking stellen voor het opmaken van een energieprestatiecertificaat voor niet-residentiële gebouwen;*
- 13° de renovatieverplichting die aan gebouweigenaars, erfpachters of opstalhouders van niet-residentiële gebouwen wordt opgelegd, volgen en handhaven;*
- 14° de minimale eis voor het energieprestatielabel die aan gebouweigenaars, erfpachters of opstalhouders van niet-residentiële gebouwen wordt opgelegd, bijsturen.”*

17. De VTC is van oordeel dat de doeleinden welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd zijn.

18. De VTC merkt op dat de doeleinden “volgen en handhaven van verplichtingen die aan gebouweigenaars, huurders en houders van een zakelijk recht worden opgelegd voor de verwarmingsinstallaties in het gebouw” en “fraude opsporen en detecteren” om een grotere behoedzaamheid vragen wat betreft de bescherming van persoonsgegevens.

19. In dat kader wijst de VTC ook op artikel 4 van het Ontwerp dat aan de installateurs een meldingsplicht van de installatie van een stookolietoestel wordt opgelegd. Die gegevens zullen in de verwarmingsdatabank worden opgenomen met het doel om het VEKA mogelijk te maken het verbod te handhaven. Als de installateurs die lijsten niet of foutief aanleveren, kan hun volgens artikel 13.4.11, §1, 3° en 4°, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 zelfs een sanctie worden opgelegd.

4. Verantwoordelijkheid

20. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de **verwerkingsverantwoordelijke** diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.
21. Het Ontwerp wijst het VEKA (het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap) aan als “*verantwoordelijk voor de verwerking van de gegevens*” (art. 6, §2, vierde lid van het Ontwerp). Het is niet geheel duidelijk of het VEKA ook als verwerkingsverantwoordelijke zal ageren voor de verwerking van persoonsgegevens, zoals omschreven in de AVG, dan wel of zij “verantwoordelijk is voor de verwerking van gegevens”. Het heeft de voorkeur dat dit nader wordt bepaald conform de terminologie van de AVG, en dit om verwarring te vermijden bij de betrokkenen wiens persoonsgegevens worden verwerkt.
22. De decreetgever, de Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijken moeten nagaan of het uitvoeren van een **gegevensbeschermingseffectenbeoordeling** (GEB - artikel 35 AVG)⁹ voor de verschillende gegevensstromen al dan niet noodzakelijk is.

5. Minimale gegevensverwerking

23. Conform artikel 5.1, c), AVG, moeten de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
24. De VTC stelt vast dat wat het voorliggend Ontwerp betreft, de **categorieën van persoonsgegevens** niet expliciet worden aangeduid, aangezien zij zullen worden bepaald door de Vlaamse Regering. Uit de doelstellingen van de databank, vermeld in artikel 6 §1 van het Ontwerp, kan de VTC wel enkele categorieën afleiden, onder **meer gegevens noodzakelijk voor**:
- het volgen en handhaven van verplichtingen voor gebouweigenaars, huurders en houders van een zakelijk recht; en
 - het voorkomen, detecteren en vaststellen van energiefraude.
25. Er wordt in dezelfde paragraaf aan de Vlaamse Regering de mogelijkheid gegeven om te bepalen “*welke gegevens in die databank worden bijgehouden, doorgestuurd en opgenomen*”.
26. De **categorieën betrokkenen** worden dus niet expliciet aangeduid, maar uit de doelstellingen, vermeld in artikel 6, §1 van het Ontwerp, kan de VTC impliciet afleiden dat het minstens gaat om persoonsgegevens van gebouweigenaars, huurders en houders van een zakelijk recht op gebouwen.
27. Over welke categorieën van persoonsgegevens het specifiek gaat, is hiermee nog niet duidelijk. De VTC is van mening dat de categorieën van persoonsgegevens dan ook verder door de decreetgever moeten worden afgebakend, zodat de grenzen duidelijk zijn waarbinnen de Vlaamse Regering deze verder kan preciseren.
28. De **entiteiten** waaraan de persoonsgegevens mogen worden verstrekt, worden vernoemd in het nieuwe artikel 6 §2, eerste lid van het Ontwerp:
- de diensten van de Vlaamse overheid;
 - de betrokken gemeente;

⁹ Voor richtlijnen over, zie:

- <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-dpia>

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb>

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 248) (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/handleiding-gegevensbeschermingseffectbeoordeling.pdf>)

- de gebouweigenaar en de betrokken houder van een zakelijk recht (of zijn/haar derde gemachtigde).
29. Het is positief dat het Ontwerp duidelijk is over wie de ontvangers van de persoonsgegevens kunnen zijn. Het is echter niet duidelijk voor welke doeleinden, welke precieze persoonsgegevens zullen worden doorgegeven aan welke instanties of entiteiten en op welke manier of onder welke voorwaarden. Het Ontwerp bepaalt dat de Vlaamse Regering de voorwaarden kan bepalen over welke gegevens worden vrijgegeven, de wijze waarop ze worden vrijgegeven en de voorwaarden daarvoor. De VTC beveelt aan om aan de Vlaamse Regering ook uitdrukkelijk op te dragen om te bepalen welke instanties toegang hebben tot welke gegevens aangezien centralisatie van gegevens een bijkomend risico voor de gegevensbescherming vormt. Zo nodig zal voor de verdere verwerkingen toch nog een decretale basis moeten worden gecreëerd.
30. Er zal daarbij ook rekening moeten gehouden worden met artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet van 18 juli 2008, dat aan Vlaamse instanties de verplichting oplegt om protocollen af te sluiten voor gegevensuitwisselingen tussen instanties (voor zover er geen toepasselijke machtigingen bestaan).
31. De vijfde paragraaf van artikel 6 van het Ontwerp vermeldt de **“koppeling” van gegevens** (onderlijning VTC):
- “In het kader van beleidsvoorbereiding, monitoring, controle en handhaving van de energieprestaties van gebouwen kan het VEKA de gegevens in de databank voor energiegebruik en energieproductie koppelen aan de gebouwenpas en aan de beschikbare gegevens in andere databanken van de Vlaamse of de federale overheid, de netbeheerder of zijn werkmaatschappij en de beheerder van het vervoersnet.”*
32. Er wordt in de Memorie van Toelichting ook aangegeven dat de Vlaamse Regering maximaal wil inzetten op het koppelen van de databank aan de gebouwenpas en aan andere (bestaande) databanken bij de Vlaamse of Federale overheid, de netbeheerder of zijn werkmaatschappij en bij de beheerder van het plaatselijke vervoersnet zodat eigenaars of gebruikers gegevens die al beschikbaar zijn, niet telkens opnieuw moeten invullen. Op die manier zouden de applicaties gebruiksvriendelijker worden voor de gebruikers.
33. De VTC wijst erop dat de doelstelling van de vorige paragraaf niet (helemaal) overeenkomt met die van beleidsvoorbereiding, monitoring, controle en handhaving van de energieprestaties van gebouwen zoals bepaald in de vijfde paragraaf van het vermelde artikel.
34. Deze “koppeling” van gegevens, zoals omschreven in het Ontwerp, is onvoldoende uitgewerkt waardoor de VTC niet in detail kan beoordelen of deze voldoet aan de vereisten van de AVG. Er moet worden verduidelijkt over welke (persoons)gegevens het precies gaat, met welke databanken of overheden deze op welk moment zullen worden gedeeld/gekoppeld en voor welke precieze doeleinden dit zal gebeuren etc. Als de koppeling van gegevens tot gevolg heeft dat een grote hoeveelheid persoonsgegevens in handen van één of enkele actoren komt, dient hier zeer omzichtig mee te worden omgesprongen. Dit aspect dient dan ook verder uitgewerkt te worden.

6. Bewaartermijn

35. Krachtens artikel 5.1, e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
36. Wat de **bewaartermijn** van de gegevens betreft, merkt de VTC op dat het Ontwerp volgende termijnen vaststelt:
- “§4. Met het oog op de wetenschappelijke en statistische verwerking ervan worden de gegevens gedurende een periode van vijftig jaar bewaard. Na die periode worden de persoonsgegevens geanonimiseerd.”*
37. Noch het Ontwerp, noch de Memorie van Toelichting bepalen waarom er een bewaartermijn van vijftig jaar wordt gehanteerd voor deze persoonsgegevens. Deze termijn lijkt te lang, niet te rechtvaardigen en vereist nadere toelichting. Daarnaast verwijst de VTC ook naar haar opmerking onder luik 9 van dit advies m.b.t. de anonimisatie en pseudonimisatie met het oog op wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden.

38. In het licht van artikel 6.3 van de AVG, adviseert de VTC om in het Ontwerp de maximale bewaartermijn(en) van de met het oog op de onderscheiden doeleinden voor deze verwerking van persoonsgegevens te voorzien, of toch minstens strengere criteria op te nemen dan een kader van vijftig jaar, die toelaten deze bewaartermijn(en) te bepalen.

7. Juistheid

39. Persoonsgegevens moeten juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd (artikel 5, 1, d), AVG).
40. In de tweede paragraaf, tweede lid van artikel 6 van het Ontwerp wordt aan de Vlaamse Regering opgedragen om de nodige maatregelen te nemen om de kwaliteit van de gegevens te garanderen. De VTC beoordeelt dit positief.

8. Rechten van de betrokkenen en transparantie

41. Persoonsgegevens moeten worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene behoorlijk en transparant is (artikel 5, 1, a), AVG).
42. Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14, AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt.
43. De VTC beveelt aan om het Ontwerp aan te vullen met de (in principe) verplicht op te nemen **vermeldingen** zoals bedoeld in randnummer 42, met eventuele verwijzing naar een privacyverklaring op de website, zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun gegevens en het voor hen duidelijk is tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten inzake bescherming van persoonsgegevens (of de Vlaamse Regering op te dragen om dat te doen).

9. Beveiligingsmaatregelen

44. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren, rekening houdend met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen enerzijds en met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's anderzijds.
45. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling¹⁰ ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen¹¹ die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC onderstreept ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer¹² en een logging van de toegangen zodat de functionaris en de toezichthouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haaracties waren en waarom¹³.

¹⁰ Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2013.pdf>)

¹¹ Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/nota-inzake-de-beveiliging-van-persoonsgegevens.pdf>)

¹² Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

Verschillende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

¹³ *Audit trailing of beveiligd controlespoor.*

46. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover¹⁴.
47. In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de decreetgever, of in een later stadium (mits delegatie) de Vlaamse Regering, echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken instanties expliciet op te leggen, dan moet dat wel gebeuren¹⁵.
48. De VTC stelt vast dat de adviesvragers hiertoe aan de Vlaamse Regering opdragen om de algemene organisatorische en technische maatregelen te bepalen die genomen moeten worden om de kwaliteit, de vertrouwelijkheid en de veiligheid van de gegevens te garanderen (artikel 6, §2 van het Ontwerp).
49. Een specifieke maatregel wordt vermeld, namelijk anonimisering:

“§3. In afwijking van paragraaf 2 kan het VEKA in het kader van statistische en wetenschappelijke doeleinden geanonimiseerde gegevens uit de databank voor energiegebruik en energieproductie ter beschikking stellen van belanghebbende instanties. Het VEKA bepaalt de voorwaarden voor het gebruik van die gegevens.

§4. Met het oog op de wetenschappelijke en statistische verwerking ervan worden de gegevens gedurende een periode van vijftig jaar bewaard. Na die periode worden de persoonsgegevens geanonimiseerd.”

50. De VTC beoordeelt het positief dat er **anonimisering** wordt toegepast om de verwerking van persoonsgegevens te beperken en wijst erop dat de stellers dienen na te gaan of het gaat om werkelijke anonimisering en niet om pseudonimisering van persoonsgegevens. Bovendien moet zoals hiervoor al werd aangegeven de bepaling over de bewaartermijn aangepast worden.

III. BESLUIT

51. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:
- de rechtsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens verder uitwerken (luik 2);
 - het VEKA ondubbelzinnig als verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens aan te duiden (luik 4);
 - de te verwerken categorieën van persoonsgegevens en betrokkenen te specificeren in het Ontwerp en de doorgifte van persoonsgegevens verder af te bakenen en te verantwoorden (luik 5);
 - de mededelingen van persoonsgegevens verder uitwerken (bv. doelstellingen van de koppeling met andere databanken verduidelijken) (luik 5);
 - de bewaartermijn beter uit te werken (luik 6);
 - de transparantiemaatregelen uit te werken (luik 8); en
 - protocollen definiëren.

Hans Graux,
Voorzitter VTC

¹⁴ <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-cloud>

¹⁵ Dit kan eventueel ook in een ministerieel besluit of een omzendbrief.